

fenhed. Er Maaden, hvorpaa overhovedet Arbeidsfrihed og Arbeidsfælsværdighed skal udvikles, da den, at han blot behøver at gaae hen til Communalbestyrelsen og sige: jeg har intet Huus, jeg forlanger det og det, og jeg kan stille Borgen; jeg eier saa og saa meget, og derpaa kan han lægge Armene overfors og saa maa Sogneforstanderskabet søge at raade Bod derpaa, det maa søge at skaffe ham denne Bøllig, som det laa ham selv nærmest at forskaffe sig (Hør!). Jeg troer, at den tvungne Fattigforsørgelse, som vi have, er i mange Henseender et stort Gode; men vi skulle sandelig ikke overse, at den i mange Henseender har medført store Ulemper, og, naar man ser den Trods, hvormed den Lade, der ikke ønsker at arbejde, og den i Aften dybt nedslunkne træder hen for det Offentlige og fordrer denne Understøttelse af samme, skal man ikke ønske at strække disse Fordringer endnu videre, ikke ønske, at den arbejdende Befolkning skal overgive sig i Sogneforstanderskabernes Arme, og undlade at drage den Omhu for sit eget Bælfærd, som er saa fornøden. Der kunde vel være Anledning til at indlade sig paa det foreliggende Forslag, naar det ikke gik ind paa disse almindelige Forhold, men kun paa de særegne Bønskeligheder, som i enkelte Tilfælde kunne opstaae, og det er ogsaa kun dem, den ærede Forslagsstiller bestandigt har berørt, nemlig de særegne Bønskeligheder, som kunne opstaae paa Fæstegodsset. Mine Ord i denne Retning have gjort et stærkt Indtryk paa den ærede Taler; han har sagt, at det gjorde et gripende Indtryk paa ham, da jeg skildrede den Magt og Myndighed, som Godseierne havde til at bestemme Befolkningsforholdene; jeg troer imidlertid, at jeg ikkun ganske simpelt har fremhævet Forholdets Natur, men jeg troer ogsaa, at, hvis den Bestemmelse, som vi vedtog her i Thinget igaar, bliver til Lov, da er der ingen Mand, der er istand til paa store Omfang af Landeieendomme at raade over Befolkningsforholdene; thi, da vil enhver Fæster, hvad enten han er Fæster af Gaard eller Huus, jo faae fuld Rettighed til at modtage Inderster, og den Magt, der kan være farlig til at raade over Befolkningsforholdene, naar den hviler i en enkelt Mands Haand, den har saaledes ingen

Fare længer. Jeg har ved en anden Leilighed indstændigt, anmodet den høitærede Indenrigsminister om at vaage over, at Forslygtelsen til at holde Huse vedlige ikke bliver tilfidesat, og han vil da vistnok, selv om jeg ikke havde udtalt det, af sig selv stadigt have Opmærksomheden hævendt paa, at ingen af de Huse, som Eieren er forplygtet til at vedligeholde, bliver nedlagt. Jeg troer nemlig, at der fra mange Sider arbeides hen paa Fæstegodssets Overgang til Selveieendom, og at den endelige Rest af Ulemper i den antydede Retning aldeles vil forsvinde, naar dette Forhold ordnes, og jo mere Selveieendom udbreder sig. Jeg kan saaledes ikke andet end fraraade Thinget at gaae ind paa det foreliggende Lovudkast, og jeg troer ikke, at Thinget skal lade det komme videre end til første Behandling, og at vi dermed egentlig kunne lade det beroe. Jeg troer, som sagt, at det skjuler i sig Conseqventser og Følger, der kunne være høist betænkelige for Samfundsforholdene, og at det fører videre, end man ved første Blik kunde troe, skjøndt jeg er fuldt overbevist om, at Ingen er fjernere fra de Conseqventser, som det kan medføre, end den ærede Forslagsstiller selv.

Indenrigsministeren: Naar jeg betragter denne Sags nærværende Stilling i Forbindelse med det almindelige Standpunkt, hvorpaa Rigsdagens Arbejder staae, da kan jeg ikke troe andet, end at det for Diebliffet er den ærede Forslagsstiller mere om Sagens ideelle end praktiske Side at gjøre; thi han maa vistnok sige sig selv, at det er saagodt som utænkeligt, at denne Sag, om den end fremmedes videre her, vil kunne blive til Lov i denne Session; og herefter troer jeg, at man er berettiget til at antage, at han ikke lægger saa megen Vægt paa, om den fremmes videre, som derpaa, at Sagen er kommen under Drøftelse, og har givet Anledning til en omhyggelig Undersøgelse af det vigtige Spørgsmaal, den berører, samt til at gjøre det klart for dem, hvem det paaligger at udføre den Lov, som vi have forhandlet i tidligere Møder, hvorpaa trængende vigtigt det er, at de opfylde de dem i saa Henseende paahvilende Pligter. Det er vistnok saa, at i alle gamle Lande indtræder der til en vis Tid Trang til Vølger. Det